

DOCENTENHANDLEIDING – Extra activiteiten per groep

Door Veldwerk Nederland zijn een aantal activiteiten ontworpen en uitgewerkt die voor elke bouw een relatie vormen met de doelen van Groene Voetstappen: hoe we uiteindelijk op verantwoorde wijze omgaan met onze leefomgeving, onze planeet. Dat kan niet zonder ons bewust te zijn/te worden van de omgeving waarin we leven.

Uiteindelijk willen we er naar toe dat Groene Voetstappen uit een longitudinaal lessenpakket bestaat waarmee stap voor stap toegewerkt wordt naar de situatie dat leerlingen in de bovenbouw in staat zijn aspecten als broeikasgaseffect, ecologische voetafdruk en het belang van handelingsperspectieven te begrijpen.

Daartoe gaan de kleuter- en onderbouw met name aan de slag met het verkennen, ontdekken en beleven van hun eigen leef- en schoolomgeving.

De middenbouw werkt deze ervaringen uit en richt zich ook op zichzelf en degenen waarmee ze de leefomgeving/hun wereldje delen.

De bovenbouw buigt zich tenslotte over wat er in de eigen wijk en op onze planeet zoal gebeurt, hoe ze daar zelf aan bijdragen en wat we met zijn allen kunnen – en eigenlijk moeten - doen om de belasting van onze aarde te beperken.

Onze leefomgeving gaat iedereen aan. De opdrachten leveren de kinderen inzichten op om op den duur zelf na te gaan op welke wijze wij er persoonlijk maar vooral ook met zijn allen wat aan zouden kunnen doen. Op basis van dat handelingsperspectief zijn ze straks in staat om eigen beslissingen te nemen als het gaat om de eigen leefwereld.

Onderstaande activiteiten zijn niet gebonden aan de genoemde bouwen. Als je als groepsleerkracht van bijvoorbeeld groep 6 denkt met behulp van de hieronder genoemde 'heksenkring' een prima invulling te kunnen maken voor jouw groep, dan is dat natuurlijk prima.

De activiteiten zijn natuurlijk ook uitermate geschikt voor gebruik door TSO en BSO!

De beschrijvingen van de activiteiten zijn per activiteit te downloaden van onze website.

TIP: Het is de moeite waard om de activiteiten eens rustig te bekijken want ze zijn merendeels niet seizoen-gebonden. In het kader van omgevingsonderwijs kunnen ze ook in andere jaargetijden uitgevoerd worden. De groepsleerkracht kan de activiteiten ook dan plaatsen in het kader van thema's als de aarde, het klimaat of klimaatsverandering.

GROENE VOETSTAPPEN

Voor de kleuterbouw (groep 1 en 2):

- **Blote-voeten-pad;**

al dan niet met gebruik van een handpop als intermediair (bv een mol) gespeeld door de juf gaan kinderen met de blote voeten in de omgeving verschillende ondergronden ontdekken; ook kan op het plein of in de klas een blote-voeten-pad of blote-voeten-voelspel worden opgezet;

- **Ontdek je omgeving;**

je kunt kinderen geen groter plezier doen dan aan de hand van een serie uitnodigende vragen opdrachten in de schoolomgeving te laten uitvoeren. In de beschrijving staat een serie “zoek-vragen” op grond waarvan kinderen op zoek gaan naar iets met een groene kleur, iets ronds, iets waaraan ze kunnen hangen, iets groter of kleiner dan enzovoort. Een selectie van geschikte zoekvragen is met de hele klas of in 2-3 subgroepjes buiten uit te voeren. Afhankelijk van de omgeving en/of beschikbare materialen zijn ook andere “zoek-vragen” toe te voegen.

Voor de onderbouw (groep 3 en 4):

- **Heksenkring;**

kinderen zitten in de hele groep of als er assistentie is in 2 subgroepen in een kring met de rug naar het midden; in de kring staat een ‘heks’ die aan de hele groep opdrachten geeft of vragen stelt die kinderen afwisselend/op aanwijzing moeten beantwoorden; het gaat om waarnemings-, belevings- en doe-vragen; uit de serie vragen in de activiteitsbeschrijving is een selectie te maken maar afhankelijk van de eigen situatie zijn nieuwe vragen toe te voegen. Eén van de mogelijke opdrachten is het bepalen van je eigen hartslag; ook daar is een beschrijving van (werkblad ‘meet je hartslag’)

- **Kaartje groene omgeving of voet groen beplakken;**

voor het kaartje op aanschijn-formaat kun je – zelf, door een stagiaire of een paar leerlingen - een eigen ontwerp maken. Een stukje dubbelzijdig tape van bijv. 4x5 cm kan op het kaartje geplakt worden en na verwijdering van het deklaagje beplakt worden met kleine bloemetjes of blaadjes, zaadjes, grassprietjes of –graspluimpjes, steentjes, takjes of stukjes schors; leuk om aan een draad in de klas te hangen of voor thuis mee te geven. Op een A4 of A5 kunnen kinderen ook de omtrek van hun voet tekenen en die volplakken met (bij voorkeur wat gedroogde) blaadjes, bloemetjes, mos of grassprietten.

Voor de middenbouw (groep 5 en 6):

- **Collage maken;**

deze opdracht kan door variatie in eisen in elke bouw uitgevoerd worden en biedt ook kansen om het thuisfront te betrekken. Het is zelfs denkbaar dat kinderen al leuke

GROENE VOETSTAPPEN

'huiswerkopdracht' een collage op A3 of A2 moeten maken die ze opgerold mee naar school nemen en in de klas (kort) toelichten wat ze met vriendjes, klasgenootjes of het eigen gezin hebben gevonden/gemaakt over het thema klimaat, verkeer, vervuiling en/of menselijk handelen. Dit zal verrassende uitkomsten opleveren en levert ook veel te delen leerstof op.

- **Sta stevig op je voeten;**

bedoeld als bewegingsonderdeel om een dag(deel) mee te starten of te eindigen; suggesties bevatten enkele sportieve en zintuiglijke activiteiten; eenvoudig uit te breiden met balgooien, touwtje springen, hinkelen of touwtrekken; praktisch rekenen kan hier zo aan toegevoegd worden; hartslag meten is ook hier een passend onderdeel (zie werkblad 'meet je hartslag')

- **Spindiagram vervoermiddelen;**

in het bijbehorende werkblad is beschreven hoe je een spindiagram kunt maken; in het kader van Groene Voetstappen betreft het het thema vervoermiddelen maar met het principe spindiagram kun je ook andere inventarisaties maken. In de beschrijving tref je een ingevuld voorbeeld aan. Dit is op het (digi-) bord of een groot vel papier oningevuld over te nemen. Andere inventarisatietechnieken zijn **mind mapping** (alles wat een relatie met het thema heeft) en **brainstorm** (alle creatieve vrijheid)

Voor de bovenbouw (groep 7 en 8):

- **Ontwerpwedstrijd;**

kan beschrijvend, bouwend (= moet echt werken) of creatief zijn.

- **Transport, inventarisatie;**

gaat een stap verder dan het spindiagram bij de middenbouw. Hierbij zijn sectoren te onderscheiden met hun bijpassende voertuigen en welke energiebron erbij nodig is. De sectoren zijn te verdelen onder groepjes leerlingen die opdracht krijgen info op het internet te zoeken en in de klas terug te koppelen op een vooraf aangegeven wijze (collage, presentatie, verslag).

- **Verkeer in je wijk;**

dit sluit goed aan bij werkblad 4 (veiligheid) en is de beschrijving om de 'eigen wijkplattegrond van google te downloaden' te benutten. Op de plattegrond kan de weg naar school, knelpunten, stoplichten e.d. ingetekend worden maar ook de verkeersdrukte in aantallen (auto, vrachtauto, bus, fiets, bromfiets, voetgangers e.d.) per kwartier of uur genoteerd worden; met een stopwatch is op te nemen hoe lang een stoplicht op rood staat ; vanwege de interesse van kinderen – meestal jongens – in automerken is ook een werkblad auto-vignetten toegevoegd; deze is bij inventarisaties te gebruiken

- **Wat kun je zelf doen?**

Uiteindelijk wil je hier naar toe: Voor de mondiale aanpak heb je internationale afspraken nodig en sta je voor je gevoel wel eens machteloos, maar op eigen niveau kun je ook heel

GROENE VOETSTAPPEN

wat bedenken. Soms sta je er ook helemaal niet bij stil maar na instructieve filmpjes en zelf opgezochte informatie kun je ook bewust worden welke verstoring/verontreiniging we met zijn allen veroorzaken. Sommige antwoorden op of oplossingen voor problemen kunnen we niet geven maar kun je wel met elkaar vaststellen dat er aan bijv. de plastic soep (klik maar eens op google 'plastic soep oceaan' in) echt wat gedaan moet worden. Uiteindelijk kun je met elkaar maatregelen of ontwikkelingen bedenken/vaststellen die leiden tot een meer duurzame, energie-neutrale omgeving/wereld. Daar kunnen leerlingen die aan Groene Voetstappen hebben meegedaan dan over meepraten en maatregelen 'wegen' die ze op dit gebied voorbij zien komen.